

अभिशापोलोकगर्हता ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ गोत्रवधजांगलानिधर्मराजस्यापवेष्यन् भीष्मउवाच ब्राह्मणानामिति ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ तंलोभिनं ॥ १७ ॥ १८ ॥ १९ ॥ २० ॥ २१ ॥ २२ ॥
इतिशांतिप०रा०नै०भारतभा०पंचपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५५ ॥ ॥५॥ प्रणिपत्येति गुरुन्कपव्यासादीन् पर्यपृच्छत्तर्धानितिशेषः ॥ १ ॥ धर्मः प्रजापालनात्मकः परमः सर्वधर्मश्रेष्ठः एतंधर्मभारं

वासुदेवउवाच लज्जयापरयोपेतो धर्मराजो युधिष्ठिरः ॥ अभिशापभयाद्रीतो भवंतं नोपसर्पति ॥ ११ ॥ लोकस्य कदनं कृत्वा लोकनाथो विशांपते ॥ अभि
शापभयाद्रीतो भवंतं नोपसर्पति ॥ १२ ॥ पूज्यान्मान्यांश्च भक्तान्श्च गुरुन्संबन्धिबांधवान् ॥ अर्घाहानिषु भिर्भित्वा भवंतं नोपसर्पति ॥ १३ ॥ भीष्मउवाच
ब्राह्मणानां यथा धर्मो दानमध्ययनंतपः ॥ क्षत्रियाणां तथा कृष्णसमरे देहपातनं ॥ १४ ॥ पितृन्पितामहान्भ्रातृन्गुरुन्संबन्धिबांधवान् ॥ मिथ्याप्रवृत्तान्यः संख्येनि
हन्याद्धर्म एव सः ॥ १५ ॥ समयत्यागिनो लुब्धान्गुरुन्पिचकेशव ॥ निहतिसमरे पापान्क्षत्रियो यः स धर्मवित् ॥ १६ ॥ यो लोभान्न समीक्षेत धर्मसेतुं स नातनं ॥
निहतियस्तं समरे क्षत्रियो वै स धर्मवित् ॥ १७ ॥ लोहितो दां केशवणां गजशैलां ध्वजद्रुमां ॥ महीं करोति युद्धेषु क्षत्रियो यः स धर्मवित् ॥ १८ ॥ आहूते नरणे नित्यं
यो ह्वयं क्षत्रबंधुना ॥ धर्म्यस्वर्ग्यं च लोक्यं च युद्धं हि मनुरब्रवीत् ॥ १९ ॥ वैशंपायन उवाच एवमुक्तस्तु भीष्मेण धर्मपुत्रो युधिष्ठिरः ॥ विनीतवदुपागम्य त
स्थौ संदर्शने ग्रतः ॥ २० ॥ अथास्य पादौ जग्राह भीष्मश्चापिनन्दतं ॥ मूर्ध्नि चैनमुपाघ्राय निषीदेत्यब्रवीत्तदा ॥ २१ ॥ तमुवाचाथ गांगेयो वृषभः सर्वधन्विनां ॥
मां पृच्छता तविश्रब्धं मा भैस्त्वं कुरु सत्तम ॥ २२ ॥ इति श्रीमहाभारतेशांतिप०राजध०युधिष्ठिराश्वासने पंचपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५५ ॥ ॥५॥
वैशंपायन उवाच प्रणिपत्य तृषीकेशमभिवाद्य पितामहं ॥ अनुमान्य गुरुन्सर्वान्पर्यपृच्छ युधिष्ठिरः ॥ १ ॥ युधिष्ठिर उवाच राज्ञां वै परमो धर्म इति ध
र्मविदो विदुः ॥ महांतमेतं भारं च मन्येत द्रुहि पार्थिव ॥ २ ॥ राजधर्मान्विशेषेण कथयस्व पितामह ॥ सर्वस्य जीव लोकस्य राजधर्मः परायणं ॥ ३ ॥ त्रिवर्गो हि स
मासक्तो राजधर्मेषु कौरव ॥ मोक्षधर्मश्च विस्पष्टः सकलोत्र समाहितः ॥ ४ ॥ यथा हिरण्मयोऽश्वस्य द्विरदस्यां कुशो यथा ॥ नरेन्द्रधर्मो लोकस्य तथा प्रग्रहणं स्मृतं ॥
॥ ५ ॥ तत्र चेत्संप्रमुह्येत धर्मैराजर्षिसेविते ॥ लोकस्य संस्थान भवेत्सर्वं च व्याकुली भवेत् ॥ ६ ॥ उदयन्हियथा सूर्यो नाशयत्यशुभंतमः ॥ राजधर्मास्तथाऽलोक्यां
निक्षिपंत्य शुभांगतिं ॥ ७ ॥

दुर्वहं मन्ये ॥ २ ॥ परायणं आश्रयः ॥ ३ ॥ त्रिवर्गः धर्मार्थकामात्मको राजधर्मेषु दंडनीतौ समासक्तः समाश्रितः ॥ ४ ॥ प्रग्रहणं नियंत्रणं ॥ ५ ॥ संस्थामर्यादा व्यवस्था
॥ ६ ॥ अलोक्यां अप्रकाशामिकां अशुभांगतिं नरकं निक्षिपन्ति दूरीकुर्वन्ति तथा च स्मृतिः राजभिः कृतदंडास्तु शुभ्यंति मलिना जनाः कृतार्थाश्च ततोऽंति स्वर्गं सुकृतिनो यथेति ॥ ७ ॥